AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
AUDİTORLAR PALATASI

2025-ci ilin yanvar ayı üzrə auditorların bağladığı müqavilələrin məbləğlərinin və müqavilə üzrə verilmiş rəylərin operativ təhlili və təkliflərin təqdim edilməsi barədə

A R A Y I Ş

İcraçılar:

Auditin təşkili və hesabatlılıq
idarəsinin rəisi — *Vasif Cavadov*

Haqsız rəqabətə qarşı mübarizə
idarəsinin rəisi — *Rövşən Cəfərli*

Auditin innovativ inkişafı, operativ tənzimləmə
və keyfiyyətin idarə edilməsi idarəsinin rəisi
vəzifəsini müvəqqəti icra edən — *Barat Orucov*

BAKI - 2025

2025-ci ilin yanvar ayı üzrə auditorların bağladığı müqavilələrin məbləğlərinin və müqavilə üzrə verilmiş rəylərin operativ təhlili və təkiflərin təqdim edilməsi barədə

A R A Y I Ş

"Azərbaycan Respublikasında auditor fəaliyyətinin inkişaf konsepsiyasının (2021-2030-cu illər)" 5.6-cı "Auditor fəaliyyətində şəffaflığın artırılması, dempinq, haqsız rəqabət və korrupsiyaya qarşı mübarizə", 5.8-ci "Auditor xidməti bazarının təşkili və tənzimlənməsi" bölmələrinin, habelə Auditorlar Palatasının 2025-ci il üzrə iş planının 6.1-ci "Auditorların bağladığı müqavilələrin məbləğlərinin və müqavilə üzrə verilmiş rəylərin operativ təhlili və təkiflərin təqdim edilməsi" bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə işçi qrupu tərəfindən 2025-ci ilin yanvar ayı üzrə auditorların auditor xidməti göstərilməsinə dair bağladıqları müqavilələrin gündəlik təhlili aparılmış və həmin müqavilələrdə Auditorlar Palatası Şurasının 2022-ci il 03 oktyabr tarixli 348/1 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının ərazisində göstərilən auditor xidmətlərinin dəyərinin minimum hədlər"inə əməl olunmama və haqsız rəqabət hallarının monitorinqi həyata keçirilmişdir.

2025-ci ilin yanvar ayı ərzində 88 auditor təşkilatı və 33 sərbəst auditor tərəfindən "Auditorun şəxsi kabineti" sisteminə auditor xidməti göstərilməsi barədə 650 müqavilə daxil edilmişdir. Bağlanılmış müqavilələrdən 6 müqavilə "icra olunub", 122 müqavilə "rəy verilib" və 522 müqavilə "icradadır" statusu ilə qeydə alınmışdır.

Şəxsi kabinet sisteminə daxil edilmiş 650 müqavilədən 464-ü MHA (Maliyyə-təsərrüfat əməliyyatlarının qanunvericiliyə uyğunluğunun yoxlanılması məqsədilə təsərrüfat subyektlərinin maliyyə (mühasibat) hesabatlarının auditi), 20-si NKA (Nizamnamə kapitalının formalaşdırılmasının auditi), 5-i VHA (Maliyyə-təsərrüfat əməliyyatlarının vergi qanunvericiliyinə uyğunluğunun yoxlanılması məqsədilə təsərrüfat subyektlərinin vergi hesabatlarının auditi), 6-sı ƏQA (Əmlakın qiymətləndirilməsinin düzgünlüyünün təsdiqi), 98-i MX (Mühasibat və vergi uçotu, vergiqoyma üzrə ayrı-ayrı məsələlər üçün məsləhət xidmətinin göstərilməsi), 6-sı MUX (Müəssisə və təşkilatlarda mühasibat xidmətlərinin göstərilməsi) və 51-i DX (Digər auditor (əlaqəli xidmətləri) üzrə müqavilələr olmuşdur ***(Diaqram 1).***

Bağlanmış müqavilələrin auditor xidmətləri üzrə növləri

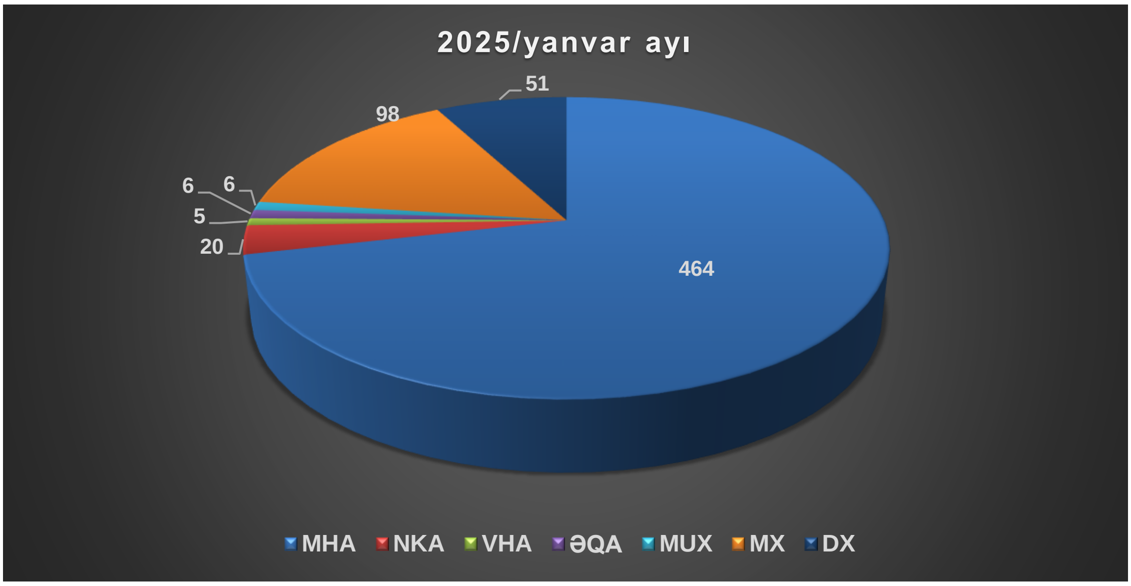

Diaqram 1

“Auditorun şəxsi kabineti” sistemində Palata Şurasının 2022-ci il 03 oktyabr tarixli 348/1 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının ərazisində göstərilən auditor xidmətlərinin dəyərinin minimum hədlər”inin müvafiq meyarları üzrə (MHA – 464 ədəd, VHA – 5 ədəd, ƏQA – 6 ədəd, NKA – 20 ədəd) 3 770 778.00 manat dəyərində 495 müqavilənin qeydiyyatı aparılmışdır. Göstərilən meyarlar üzrə orta müqavilə məbləği 7617,7 manat olmuşdur.

“Auditorun şəxsi kabineti” sisteminə daxil edilmiş 464 MHA (Maliyyə-təsərrüfat əməliyyatlarının qanunvericiliyə uyğunluğunun yoxlanılması məqsədilə təsərrüfat subyektlərinin maliyyə (mühasibat) hesabatlarının auditi) üzrə müqavilələrdən 430-u məcburi auditin subyekti, 34 müqavilə isə könüllü auditin subyekti olmuşdur. Bu da uyğun olaraq 92,7% və 7,3% təşkil etmişdir ***(Diaqram 2).***

Bağlanmış və icra olunmuş müqavilələrin məcburi və könüllü audit subyektləri üzrə müqayisəsi

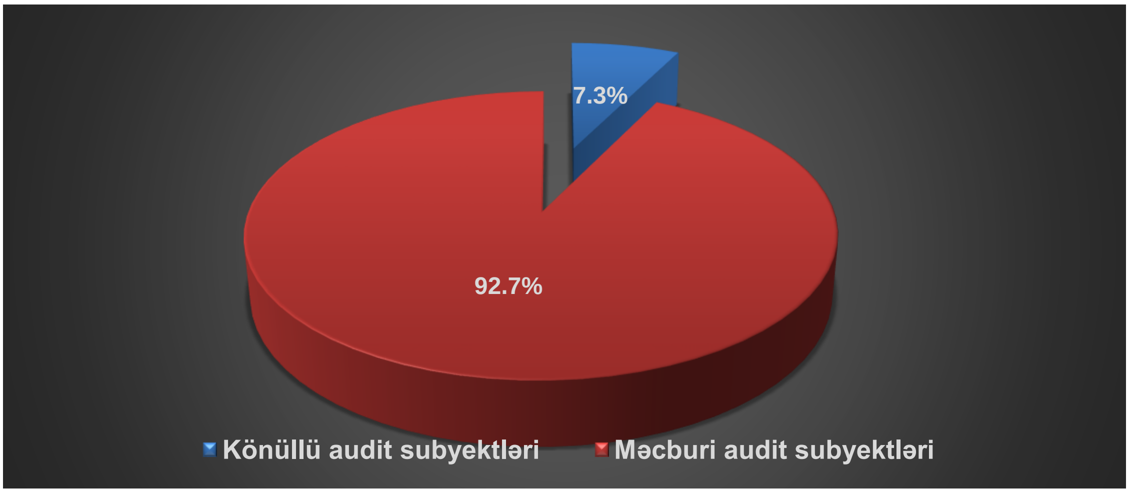

Diaqram 2

2025-ci ilin yanvar ayı üzrə aparılmış monitorinq zamanı Auditorlar Palatası Şurasının 2022-ci il 03 oktyabr tarixli 348/1 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının ərazisində göstərilən auditor xidmətlərinin dəyərinin minimum hədlər”inə 7 auditor təşkilatı və 4 sərbəst auditor tərəfindən “Auditorun şəxsi kabineti” sistemində qeydiyyata alınmış 14 müqaviləyə əsasən əməl edilmədiyi müəyyən edilmişdir.

O cümlədən:

Auditor təşkilatları

1. "Bakı Hesabat Mərkəzi” MMC tərəfindən bağlanılan 1 müqavilə;
2. “Davud Mamedov” MMC tərəfindən bağlanılan 1 müqavilə;
3. “Forum” MMAM tərəfindən bağlanılan 1 müqavilə;
4. “Elvi Audit Finans” MMC tərəfindən bağlanılan 1 müqavilə;
5. “KH.J.A Audit-Consulting Xidməti” MMC tərəfindən bağlanılan 1 müqavilə;
6. “Professional Financial Experts” MMC tərəfindən bağlanılan 1 müqavilə;
7. "RM Audit" MMC tərəfindən bağlanılan 4 müqavilə.

Sərbəst auditorlar

1. Abbasov Çingiz Abbas oğlu tərəfindən bağlanılan 1 müqavilə;
2. Alıyev Köçəri Əmrah oğlu tərəfindən bağlanılan 1 müqavilə;
3. Əliyev Natiq Firuddin oğlu tərəfindən bağlanılan 1 müqavilə;
4. Hacı-Əzizov İlham İsfəndiyar oğlu tərəfindən bağlanılan 1 müqavilə.

Göstərilən auditor xidmətlərinin dəyərinin minimum hədlərinə əməl etməyən auditor təşkilatları və sərbəst auditorlar

Auditor təşkilatları

Sıra №si	Auditor təşkilatının adı	Müqavilə məbləği (manatla)	Minimum hədd (manatla)	%-lə nisbəti
1.	"Bakı Hesabat Mərkəzi” MMC	5000.0	6146.0	18,6%
2.	“Davud Mamedov” MMC	5900.0	15000.0	60,7%
3.	“Forum” MMAM	5500.0	14376.0	61,7%
4.	“KH.J.A Audit-Consulting Xidməti” MMC	3200.0	5179.0	38,2%
5.	“Professional Financial Experts” MMC	2360.0	3600.0	34,4%

Sərbəst auditorlar

Sıra №si	Sərbəst auditorun adı	Müqavilə məbləği	Minimum hədd	%-lə nisbəti
1.	Abbasov Çingiz Abbas oğlu	7000.0	17500.0	60,0%
2.	Əliyev Natiq Firuddin oğlu	10000.0	14459.0	30,8%
3.	Hacı-Əzizov İlham İsfəndiyar oğlu	4000.0	7569.0	47,1%

Cədvəldə adları qeyd edilən auditor təşkilatlarına və sərbəst auditorlara izahat təqdim etmələri ilə bağlı məktublar göndərilmiş və izahatları alınmışdır.

2025-ci ilin yanvar ayı ərzində aparılmış monitorinq zamanı “Azərbaycan Respublikasının ərazisində göstərilən auditor xidmətlərinin dəyərinin minimum hədlər”inə bir sıra auditor təşkilatı və sərbəst auditor tərəfindən əməl edilmədiyi müşahidə edilsə də, təhlilin nəticəsində və əldə edilən izahatlar əsasında əvvəlki illərlə müqayisədə müqavilə məbləğlərində 25,0% və daha çox artımın olduğu müəyyən edilmişdir.

İzahatlarında auditor təşkilatları və sərbəst auditorlar əsasən sahibkarların maliyyə göstəricilərinin nəzərə alınaraq maksimum dərəcədə müqavilə məbləğlərinin ötən illərlə müqayisədə artırdıqlarını, bəzi müqavilələr üzrə təsərrüfat subyektinin dövriyyəsi yüksək olsa da, dövriyyəni formalaşdıran əməliyyatların az olduğunu, şirkətin sənəd dövriyyəsinin həddindən artıq çox olmadığını və s. bildirmişlər.

Auditor təşkilatları “Elvi Audit Finans” MMC və "RM Audit" MMC-nin rəhbərləri ilə şifahi danışıqdan sonra müqavilə məbləğlərində təsdiq olunmuş minimum hədlərə uyğun dəqiqləşdirmə etmişlər. Sərbəst auditor Alıyev Köçəri Əmrah oğlu isə ümumiyyətlə həmin müqavilə üzrə auditi dayandırdığını bildirərək müqaviləni ləğv etmişdir.

Təkliflər

- “Azərbaycan Respublikasının ərazisində göstərilən auditor xidmətlərinin dəyərinin minimum hədlər”inə əməl etmədiklərinə görə adları cədvəldə qeyd olunan auditor təşkilatlarının və sərbəst auditorların siyahısının Palatanın internet səhifəsinin “Xəbərlər” bölməsində yerləşdirilməsini;
- Növbəti aylarda aparılacaq monitorinq zamanı adları yuxarıda qeyd olunan auditor təşkilatları və sərbəst auditorlar tərəfindən növbəti belə neqativ hallar aşkarlanarsa, onlar barəsində daha sərt intizam və tənbeh tədbirlərinin görülməsini.

Bu istiqamət üzrə işlər mütəmadi olaraq davam etdirilir.

Auditin təşkli və hesabatlılıq
idarəsinin rəisi **Vasif Cavadov**